

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Μάθημα 2Σ6 01

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ελένη ΑΝΔΡΙΚΟΠΟΥΛΟΥ, Γρηγόρης ΚΑΥΚΑΛΑΣ
ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2013-2014

Φυλλάδιο οδηγιών 1

Αναλυτική Παρουσίαση του Εργαστηρίου

1

Αντικείμενο του Εργαστηρίου: Ο στρατηγικός χωροταξικός σχεδιασμός

Το Εργαστήριο Χωροταξικού Σχεδιασμού έχει αντικείμενο τη σύνταξη ενός Στρατηγικού Σχεδίου για την ευρύτερη Μητροπολιτική Περιοχή Θεσσαλονίκης και αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών της Αρχιτεκτονικής:

α) με τις τεχνικές και μεθόδους του **στρατηγικού χωροταξικού σχεδιασμού** και ειδικότερα με τη διαδικασία σύνταξης ενός **στρατηγικού σχεδίου** που προσανατολίζεται σε **χωρικές παρεμβάσεις**

β) με τις προσπάθειες χωρικού σχεδιασμού που αποτυπώνονται στα **παλιότερα σχέδια για την Ευρύτερη Περιοχή Θεσσαλονίκης**

γ) με τις έννοιες, διαδικασίες και μηχανισμούς **χωρικής ανάπτυξης** και **χωρικής οργάνωσης** στην κλίμακα μιας ευρύτερης μητροπολιτικής περιοχής.

2

Ο στρατηγικός σχεδιασμός μητροπολιτικών περιοχών

Ο στρατηγικός χωρικός σχεδιασμός σε μητροπολιτική κλίμακα είναι ένα διαφορετικό είδος σχεδιασμού, που υιοθετούν πολλές ευρωπαϊκές πόλεις (πχ. Λονδίνο, Παρίσι, Βαρκελώνη, Πράγα, κ.ά.).

Ο στρατηγικός σχεδιασμός έχει τα παρακάτω κύρια χαρακτηριστικά:

- θέτει **μακροπρόθεσμους στόχους και στρατηγικές προτεραιότητες στο πλαίσιο ενός οράματος** για τη μελλοντική ανάπτυξη και χωρική οργάνωση της πόλης
- προσφέρει στις δημόσιες αρχές, τους δήμους και τους τοπικούς φορείς **ένα ενιαίο πλαίσιο κατευθύνσεων και αρχών** για την προετοιμασία των δικών τους προγραμμάτων και έργων
- στηρίζεται σε διαβούλευση με στόχο μια ευρεία **συναίνεση** για το όραμα τους στόχους και τις προτεραιότητες μέσα από την ουσιαστική συμμετοχή των πολιτών και των εμπλεκόμενων κοινωνικών εταίρων
- αποτελεί μια συμφωνία που προσανατολίζει τις αποφάσεις για το μέλλον της πόλης **χωρίς να έχει δεσμευτικό χαρακτήρα** όπως ένα θεσμοθετημένο σχέδιο (π.χ. το Ρυθμιστικό Σχέδιο)

Τα πλεονεκτήματα του στρατηγικού χωρικού σχεδιασμού έναντι των άλλων επιπέδων και μορφών χωρικού σχεδιασμού ως εξής:

- μπορεί **να επηρεάσει τις διαδικασίες αλλαγής** προσανατολίζοντας τις προσπάθειες των τοπικών αρχών, των επιχειρήσεων και των πολιτών στο κοινό όραμα και τους στόχους του σχεδίου
- έχει την **ευελιξία** να προσαρμόζεται στις συγκυρίες και **να αναπροσαρμόζει τις δράσεις** για την εξυπηρέτηση των στόχων αλλά και **να μεταβάλλει** τους ίδιους τους στόχους του
- μπορεί να καθοδηγήσει τις προσπάθειες και να συντονίσει **τα διαφορετικά συμφέροντα και τη λειτουργία των διαφόρων φορέων**
- μπορεί να χρησιμεύσει **ως βάση για την προετοιμασία** και την υποστήριξη και επεξεργασία άλλων επιπέδων και μορφών χωρικού σχεδιασμού ως εξής:
  - προς τα κάτω, σε **πολεοδομικό επίπεδο** (κατευθύνσεις προς το ρυθμιστικό σχέδιο και τα γενικά πολεοδομικά σχέδια)
  - προς τα πάνω, στον **ευρύτερο χωροταξικό/αναπτυξιακό σχεδιασμό** (προτάσεις προς τα περιφερειακά αναπτυξιακά προγράμματα και τα ειδικά τομεακά προγράμματα π.χ. βιομηχανίας, τουρισμού κλπ.)

3

Χωρικός Σχεδιασμός της Ευρύτερης Περιοχής Θεσσαλονίκης

Για τη Θεσσαλονίκη και την ευρύτερη περιοχή της έχουν συνταχθεί από τα μέσα της δεκαετίας του 1960 έως σήμερα τέσσερα συνολικά σχέδια. Πρόκειται για:

- τη **Χωροταξική Μελέτη Θεσσαλονίκης**, που συντάχθηκε στα μέσα της δεκαετίας του 1960 (66 τεύχη με ημερομηνίες 1966, 1967, 1968).

Η μελέτη αυτή, όπως και πολλά άλλα χωροταξικά σχέδια της ίδιας περιόδου, δεν θεσμοθετήθηκε ώστε να γίνει δεσμευτική ούτε και εφαρμόστηκε στο σύνολό της. Ωστόσο, τα επιμέρους στοιχεία της τροφοδότησαν πρωτοβουλίες, αποφάσεις και διεκδικήσεις και συνεχίζουν να επηρεάζουν τις σχετικές συζητήσεις έως σήμερα.

- το **Ρυθμιστικό Σχέδιο Θεσσαλονίκης** που θεσμοθετήθηκε με Νόμο το 1985 (Ν.1561/85)

Το Ρυθμιστικό Σχέδιο Θεσσαλονίκης (ΡΣΘ), του οποίου ο πλήρης τίτλος είναι «**Ρυθμιστικό Σχέδιο και Πρόγραμμα Προστασίας Περιβάλλοντος Θεσσαλονίκης**» εμφανίζεται το 1985, είκοσι χρόνια μετά τη Χωροταξική Μελέτη Θεσσαλονίκης. Το Ρυθμιστικό Σχέδιο, σε αντίθεση με την προηγούμενη μελέτη, θεσμοθετείται παράλληλα με τη δημιουργία του Οργανισμού Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προγράμματος Προστασίας Περιβάλλοντος Θεσσαλονίκης ο οποίος επιφορτίστηκε με την εφαρμογή του.

- το **Στρατηγικό Σχέδιο Θεσσαλονίκης** που εγκρίθηκε από τους φορείς της πόλης το 2002

Το Στρατηγικό Σχέδιο Βιώσιμης Ανάπτυξης της Θεσσαλονίκης προετοιμάστηκε με το «**Σχέδιο Δράσης**» το 2000 και εγκρίθηκε το 2002 με το «**Στρατηγικό Σχέδιο Βιώσιμης Ανάπτυξης της Θεσσαλονίκης - Άξονες και Δράσεις Προτεραιότητας 2010**» ύστερα από κοινωνικό διάλογο με την ευρεία συναίνεση των φορέων της πόλης. Ο Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου Θεσσαλονίκης (ΟΡΘΕ) είχε την κεντρική συντονιστική ευθύνη με την υποστήριξη του Υπουργείου Μακεδονίας-Θράκης και με τη συνεργασία της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η σύνταξη του Σχεδίου ανατέθηκε σε ομάδα επιστημόνων από το ΑΠΘ και το ΠΑΜΑΚ.

- το **Σχέδιο Νόμου του Επικαιροποιημένου Ρυθμιστικού Σχεδίου Θεσσαλονίκης** που ολοκληρώθηκε το 2010 και βρίσκεται σε διαδικασία διαβούλευσης

Η επικαιροποίηση του Ρυθμιστικού Σχεδίου ακολούθησε σχεδόν είκοσι χρόνια μετά το πρώτο ΡΣΘ του 1985 με την ανάθεση το 2007 της μελέτης επικαιροποίησης. Η ολοκλήρωση της μελέτης το 2010 οδήγησε στη διατύπωση **Σχεδίου Νόμου**, το οποίο έκτοτε έχει τεθεί σε διαβούλευση και αναμένεται να πάρει οριστική έγκριση και να θεσμοθετηθεί. Τόσο η μελέτη όσο και το Σχέδιο Νόμου είναι εξαιρετικά αναλυτικά στις προβλέψεις και τις προτάσεις τους. Μια κρίσιμη απόφαση, που προέκυψε ύστερα από διαβούλευση στο τέλος της πρώτης φάσης της μελέτης ήταν η μεγάλη διεύρυνση της περιοχής εφαρμογής του Ρυθμιστικού Σχεδίου, πέραν των ορίων του πρώτου ΡΣΘ, σε ένα πολύ μεγάλο μέρος της περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (βλ. χάρτες).

Η μελέτη αυτών των σχεδίων θα επιτρέψει την εξοικείωση με το είδος και τις διαφορές των σχεδίων σε σχέση με το στρατηγικό σχεδιασμό, αλλά και θα τροφοδοτήσει με γόνιμες ιδέες για τα κρίσιμα ζητήματα και τις προτάσεις που απασχολούν το χωρικό σχεδιασμό της Θεσσαλονίκης τα τελευταία πενήντα σχεδόν χρόνια. Η μελέτη των σχεδίων θα δείξει ταυτόχρονα την εξέλιξη της προσέγγισης στα θέματα του χωρικού σχεδιασμού αυτής της κλίμακας.

4

Χωρική ανάπτυξη και χωρική οργάνωση της ευρύτερης Μητροπολιτικής Περιοχής Θεσσαλονίκης

Η ευρύτερη Μητροπολιτική Περιοχή Θεσσαλονίκης καλύπτει μια έκταση που υπερβαίνει κατά πολύ τα όρια του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Θεσσαλονίκης. Η πρώτη Χωροταξική Μελέτη του 1966-68 προέβλεπε ότι η πόλη θα αναπτυσσόταν κυρίως δυτικά και θα έφτανε μετά από πεντηκονταετία, δηλαδή το 2016, έως τον ποταμό Αξιό. Το Ρυθμιστικό Σχέδιο του 1985 ορίζει την περιοχή εφαρμογής του περίπου στην επιφάνεια της Επαρχίας Θεσσαλονίκης του Νομού Θεσσαλονίκης. Το Επικαιροποιημένο Ρυθμιστικό Σχέδιο ορίζει μια πολύ μεγαλύτερη περιοχή

εφαρμογής που περιλαμβάνει τους Νομούς Θεσσαλονίκης Κιλκίς και Χαλκιδικής και ορισμένους Δήμους γειτονικών νομών προς τα δυτικά (βλ. τους χάρτες στο υποκεφάλαιο 6).

Το ζήτημα της περιοχής εφαρμογής του Ρυθμιστικού Σχεδίου είναι συναρτημένο με την έκταση που καταλαμβάνει η καθημερινή λειτουργία της πόλης. Η ευρύτερη περιοχή Θεσσαλονίκης λειτουργεί ως μία ενιαία 'χωρολειτουργική' ενότητα¹ που περιλαμβάνει:

- Μία πρώτη **περιαστική ζώνη** που τη χαρακτηρίζουν έντονες τάσεις επέκτασης και διάχυσης πληθυσμού και δραστηριοτήτων.

Μετά το πρώτο ΡΣΘ, και ιδίως την τελευταία δεκαετία, αναδείχθηκαν νέες περιοχές πρώτης κατοικίας, ιδίως στα νοτιοανατολικά στους Δήμους Θέρμης και Θερμαϊκού, ενώ μια σειρά από δραστηριότητες (πολλές από τις οποίες είναι 'κεντρικές λειτουργίες' που χαρακτηρίζουν παραδοσιακά το κέντρο της πόλης) αποκεντρώνονται στην περιφέρεια της πόλης δημιουργώντας 'νέες κεντρικότητες'. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι τα εμπορικά κέντρα Cosmos, Carrefour, Απολλώνιος Πολιτεία κ.ά. αλλά και μεγάλα ξενοδοχεία, κέντρα αναψυχής, ιατρικά κέντρα, εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα κ.ά. Αυτή η άμεση ζώνη διάχυσης ανατρέπει το χωρικό μοντέλο της συμπαγούς πόλης και δημιουργεί μια σειρά από νέα προβλήματα που αφορούν κυρίως το περιβάλλον αλλά και τα συστήματα μεταφορών.

- Μια δεύτερη πολύ **ευρύτερη περιοχή** που φτάνει, σύμφωνα με το νέο ΡΣΘ, να καλύπτει ένα μεγάλο μέρος της περιφέρειας Κ. Μακεδονίας

Αυτή η ευρύτερη περιφέρεια της μητροπολιτικής περιοχής Θεσσαλονίκης φιλοξενεί το σύνολο των οικονομικών δραστηριοτήτων που συναρτώνται με τη λειτουργία της:

Η **αγροτική γεωργική παραγωγή** (πρωτογενής τομέας) εκτείνεται και καλύπτει όλη την έκταση της πεδιάδας της Κεντρικής Μακεδονίας περιλαμβάνοντας και τις περιοχές δυτικά του Αξιού (βλ. χάρτη).

Η **μεταποίηση** (δευτερογενής τομέας) σε σημαντικό βαθμό έχει εγκατασταθεί εκτός του Νομού Θεσσαλονίκης και ιδίως βόρεια, στο Νομό Κιλκίς, με αποτέλεσμα την καθημερινή μετακίνηση των εργαζομένων από τη Θεσσαλονίκη (τόπος κατοικίας) στην ευρύτερη περιφέρεια (τόπος εργασίας).

Ο **τριτογενής τομέας** (εμπόριο, υπηρεσίες, ξενοδοχεία, κλπ.) έχει διαχυθεί στην άμεση περιαστική ζώνη, ενώ οι τουριστικές δραστηριότητες και οι περιοχές δεύτερης εξοχικής κατοικίας έχουν επεκταθεί νότια και ανατολικά, στο μεγαλύτερο μέρος της Χαλκιδικής.

Η επέκταση όλων αυτών των δραστηριοτήτων εκτός της έως πρόσφατα σχετικά 'συμπαγούς' πόλης, δημιουργεί ένα νέο 'χωρολειτουργικό' σύστημα μετακινήσεων και ανταλλαγών σε όλη την έκταση της περιοχής εφαρμογής του νέου Ρυθμιστικού Σχεδίου. Διαμορφώνεται έτσι μια

---

¹ Μία ενιαία 'χωρο-λειτουργική' αστική περιοχή (Functional Urban Area) είναι αυτή που ορίζεται από την ακτίνα των καθημερινών μετακινήσεων που καλύπτουν όλες τις λειτουργίες της πόλης (κατοικία, εργασία, αναψυχή κλπ.).

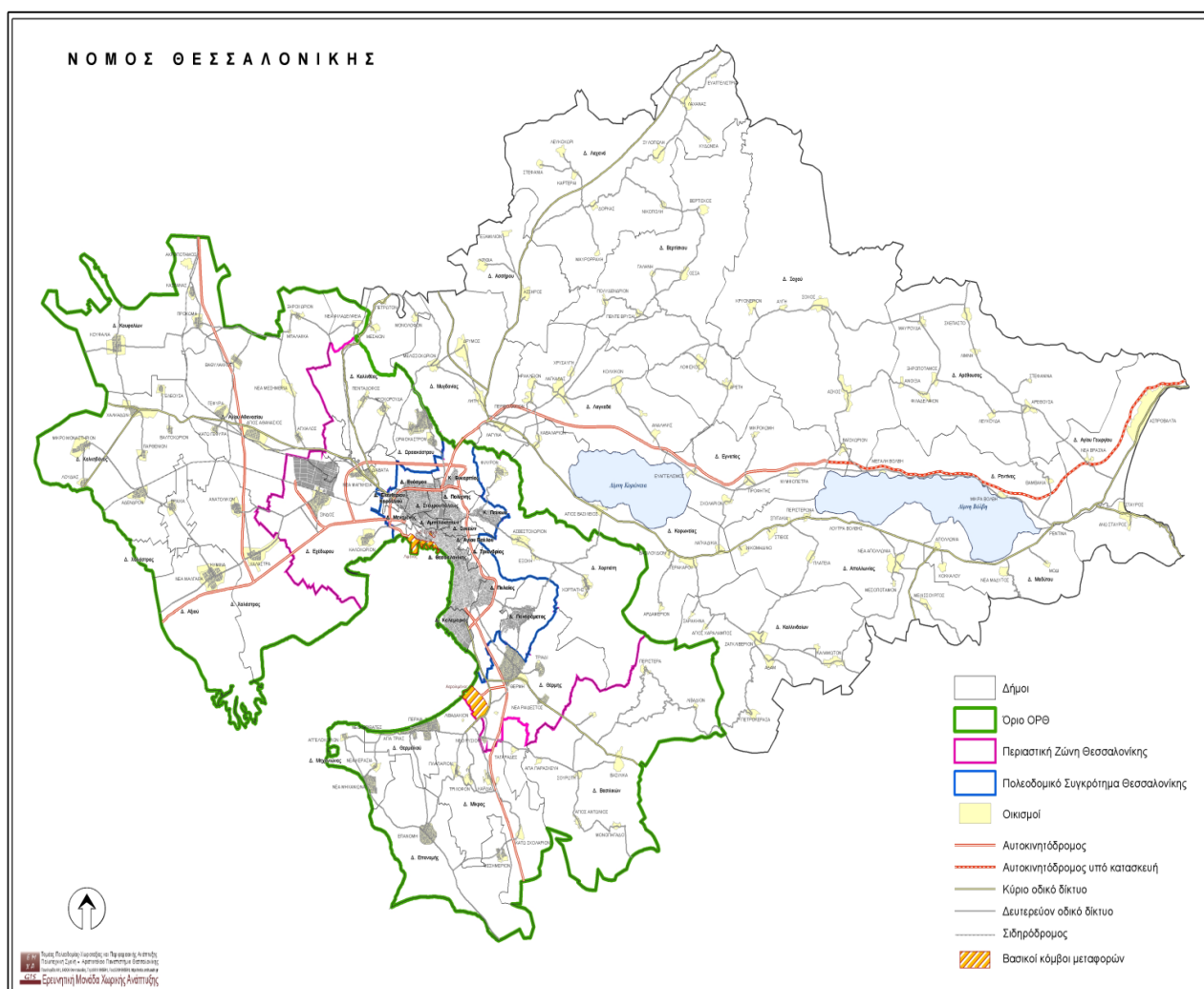
πόλη-περιφέρεια, η ρύθμιση της οποίας προϋποθέτει τον στρατηγικό χωρικό σχεδιασμό μη-τροπολιτικού επιπέδου που αποτελεί και το κεντρικό αντικείμενο του παρόντος εργαστηρίου.

Στον επόμενο χάρτη φαίνεται η Ευρύτερη Περιοχή Θεσσαλονίκης όπως ορίζεται από το Ρυθμιστικό Σχέδιο του 1985.

Ευρύτερη Περιοχή Θεσσαλονίκης σύμφωνα με το Ρυθμιστικό Σχέδιο του 1985

Η Ευρύτερη Περιοχή Θεσσαλονίκης (ΕΠΘ) διαιρείται σε τρεις διαδοχικές περιοχές:

- Το Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης (ΠΣΘ)
- Η Περιαστική Ζώνη Θεσσαλονίκης (ΠΖΘ) και
- Η Λοιπή Περιοχή (ΛΠ)

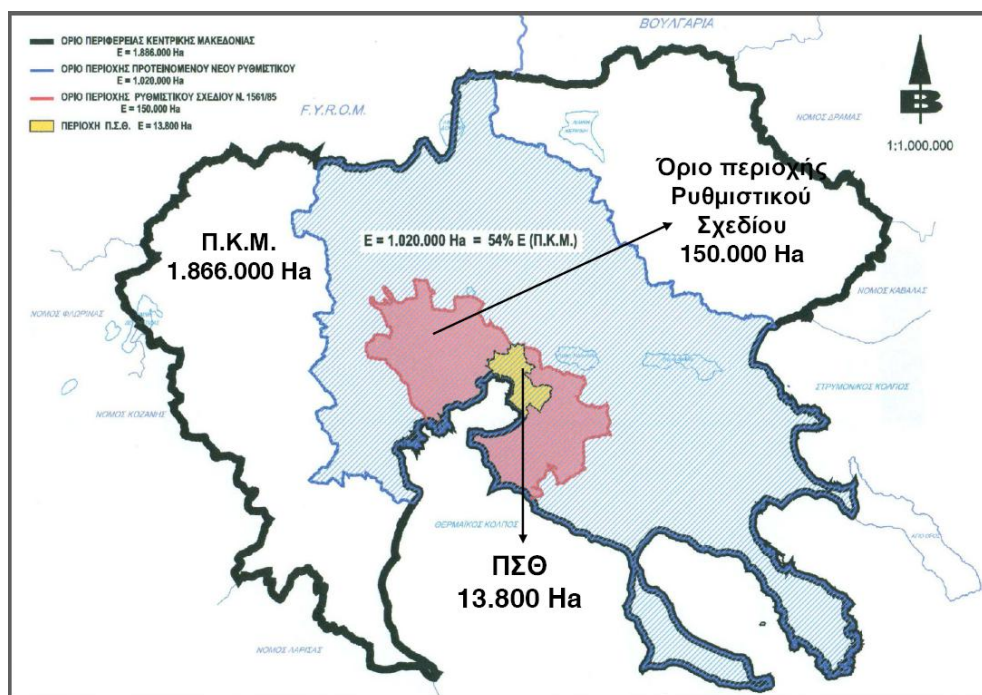
Πηγή: ΕΜΧΑ-GIS Ερευνητική Μονάδα Χωρικής Ανάπτυξης, Τομέας Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πολυτεχνική σχολή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Ευρύτερη Περιοχή Θεσσαλονίκης σύμφωνα με το επικαιροποιημένο Ρυθμιστικό Σχέδιο του 2010

Η Ευρύτερη Περιοχή Θεσσαλονίκης του Επικαιροποιημένου Ρυθμιστικού Σχεδίου είναι κατά πολύ μεγαλύτερη και περιλαμβάνει τις εξής 'χωρικές ενότητες':

- **Χωρική ενότητα Μητροπολιτικού Κέντρου** με δύο υποενότητες:
  - Υποενότητα Πολεοδομικού Συγκροτήματος (Π.Σ.) και Περιαστικής Ζώνης Θεσσαλονίκης (ΠΖΘ)
  - Υποενότητα Λοιπής Περιοχής (ΛΠ)
- **Χωρική ενότητα Ευρύτερης Ζώνης Λιμνών (Λαγκαδά)**
  - Υπόλοιπο Νομού Θεσσαλονίκης
- **Χωρική ενότητα Χαλκιδικής**
  - Νομός Χαλκιδικής
- **Χωρική ενότητα Κιλκίς**
  - Νομός Κιλκίς
- **Χωρική ενότητα δυτικής ζώνης Αξιού**
  - Δήμοι: Γιαννιτσών και Πέλλας του Νομού Πέλλας,
  - Δήμοι: Αλεξάνδρειας, Μελίκης και Πλατέως του Νομού Ημαθίας,
  - Δήμοι: Αιγινίου, Κολινδρού, Μεθώνης και Πύδνας του Νομού Πιερίας

Σύγκριση των μεγεθών της Ευρύτερης Περιοχής Θεσσαλονίκης σύμφωνα με τα δύο Ρυθμιστικά Σχέδια

ΠΗΓΗ: Π. Σταθακόπουλος (πρόεδρος ΟΡΘΕ), «Νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Θεσσαλονίκης». Εισήγηση στην ημερίδα παρουσίασης του νέου ΡΣΘ από την πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΚΑ, Θεσσαλονίκη, 12 Απριλίου 2011

5

Χρονοδιάγραμμα του Εργαστηρίου

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ		11.00 – 13.00	13.00 – 15.00
1	11/10	Εισαγωγή: Αναλυτική παρουσίαση του εργαστηρίου	Συνοπτική περιγραφή των θεμάτων
2	18/10	<i>Παρουσίαση των Σχεδίων:</i> Χωροταξική Μελέτη Θεσσαλονίκης 1966-68	Δημιουργία ομάδων και επιλογή θεμάτων
3	25/10	<i>Παρουσίαση των Σχεδίων:</i> Ρυθμιστικό Σχέδιο 1985, Στρατηγικό Σχέδιο 2002, νέο ΡΣΘ 2010	Κατανομή των θεμάτων
4	01/11	Οικιστική ανάπτυξη και κατοικία στη Μητροπολιτική Περιοχή Θεσσαλονίκης	Η τεχνική διάγνωσης SWOT Οδηγίες επεξεργασίας της Α΄ Φάσης
5	08/11	Συστήμα μεταφορών στη Μητροπολιτική Περιοχή Θεσσαλονίκης	Διορθώσεις
6	15/11	Οικονομικές δραστηριότητες στη Μητροπολιτική Περιοχή Θεσσαλονίκης	Διορθώσεις
7	22/11	Αστικό περιβάλλον στη Μητροπολιτική Περιοχή Θεσσαλονίκης	Διορθώσεις
Παράδοση της Πρώτης Φάσης του θέματος (29/11)			
8	29/11	Μεθοδολογία του Β Μέρους του θέματος	Οδηγίες επεξεργασίας της Β΄ Φάσης
9	06/12	Από τη διάγνωση στο όραμα και τις προτεραιότητες	Διορθώσεις
10	13/12	Ένα παράδειγμα στρατηγικού σχεδιασμού: Το Στρατηγικό Σχέδιο της Πράγας	Διορθώσεις
11	20/12	Διαγραμματική και Χαρτογραφική Απεικόνιση των προτάσεων	Διορθώσεις
ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ			
12	10/01	Πόστερ προβολής των προτάσεων	Διορθώσεις
13	17/01	Διορθώσεις	Διορθώσεις
ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ: Παράδοση και Παρουσίαση της Δεύτερης Φάσης του θέματος			

6

Μεθοδολογία επεξεργασίας του θέματος

Η επεξεργασία του θέματος στηρίζεται κυρίως σε **δευτερογενή** στοιχεία (δηλαδή διαθέσιμα σε υπάρχουσες βιβλιογραφικές ή άλλες πηγές, π.χ. διαδικτυο). Η βασική δευτερογενής πληροφορόρηση μπορεί να καλυφθεί ικανοποιητικά μέσω της διδακτικής και βιβλιογραφικής υποστήριξης του μαθήματος που είναι διαθέσιμη μέσω του blackboard.

Συμπληρωματικά, εφόσον κριθεί σκόπιμο, μπορεί να συγκεντρωθούν και ορισμένα **πρωτογενή** στοιχεία (δηλαδή με επιτόπια έρευνα). Η συγκέντρωση πρωτογενούς πληροφορίας μπορεί να έχει τη μορφή αποτυπώσεων, απογραφών, συνεντεύξεων, φωτογραφιών, ανάλογα με τις ανάγκες επεξεργασίας του θέματος.

Η επεξεργασία του θέματος θα πρέπει να απαντά στα παρακάτω βασικά ζητήματα ως προς το συγκεκριμένο ζήτημα που επεξεργάζεται κάθε ομάδα:

A. ΔΙΑΓΝΩΣΗ:

- Προτάσεις των σχεδίων για την ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλονίκης.
- Διάγνωση της υπάρχουσας κατάστασης (με τη μέθοδο SWOT).
- Απόψεις εμπλεκόμενων φορέων για τις μελλοντικές προοπτικές.

B. ΠΡΟΤΑΣΗ:

- Διατύπωση ενός οράματος για τη βιώσιμη ανάπτυξη της πόλης.
- Στρατηγικές προτεραιότητες και στόχοι στα πλαίσια του οράματος.
- Βασικές παράμετροι (οικονομικές, κοινωνικές, πολιτικές κλπ.) που θα εμποδίσουν ή θα διευκολύνουν την υλοποίηση του οράματος.
- Χαρτογραφική απεικόνιση και πόστερ προβολής των προτάσεων.

Η παράδοση της ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ θα γίνει ηλεκτρονικά με υποβολή στο blackboard, στο τέλος του πρώτου μέρους του θέματος, σύμφωνα με το πρόγραμμα του μαθήματος (29 Νοεμβρίου 2013). Η ΔΙΑΓΝΩΣΗ θα διορθωθεί και θα οριστικοποιηθεί με την ολοκλήρωση του θέματος και θα συμπεριληφθεί στην τελική παράδοση.

Η τελική παράδοση του θέματος (A.ΔΙΑΓΝΩΣΗ και B. ΠΡΟΤΑΣΗ) θα γίνει ηλεκτρονικά λίγο πριν την ημερομηνία των εξετάσεων με υποβολή στο blackboard των κειμένων και του συνοδευτικού υλικού (χάρτες, πίνακες, διαγράμματα, σχέδια, φωτογραφίες) σύμφωνα με τις οδηγίες της διδακτικής ομάδας.

7

Διδακτική και βιβλιογραφική υποστήριξη του Εργαστηρίου

Μεγάλο μέρος της επικοινωνίας και της ανταλλαγής εργασιών και υποστηρικτικού υλικού θα γίνονται μέσω του συστήματος υποστήριξης ηλεκτρονικών μαθημάτων blackboard του ΑΠΘ στη διεύθυνση: <https://blackboard.lib.auth.gr/>.

Για την ολοκλήρωση του θέματος υπάρχει διαθέσιμο το εξής υποστηρικτικό υλικό:

A. Υποστηρικτικό υλικό μέσω του blackboard

A1. Στην περιοχή περιεχομένων του blackboard «**Διαλέξεις**» εμφανίζονται όλες οι διαλέξεις των διδασκόντων σύμφωνα με το πρόγραμμα των μαθημάτων.

A2. Στην περιοχή περιεχομένων «**Υλικό Θέματος**» περιλαμβάνονται:

- **Υπόβαθρα χαρτών** του Νομού Θεσσαλονίκης και της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας
- **Τα τέσσερα σχέδια** που έχουν συγκροτηθεί για την ευρύτερη περιοχή Θεσσαλονίκης. Πιο αναλυτικά πρόκειται για τα κείμενα και τους χάρτες α) της *Χωροταξικής Μελέτης Θεσσαλονίκης* (1966-68), β) του *Ρυθμιστικού Σχεδίου Θεσσαλονίκης* (Ν. 1561/1985), γ) του *Στρατηγικού Σχεδίου Θεσσαλονίκης* (2000-02) και δ) του *Επικαιροποιημένου Ρυθμιστικού Σχεδίου Θεσσαλονίκης* (2007-10).
- **Διάφορα άλλα σχέδια και προτάσεις** για το μέλλον της Θεσσαλονίκης.

A3. Στην περιοχή περιεχομένων «**Βιβλιογραφία**» περιλαμβάνονται:

- **Αποσπάσματα από κεφάλαια της Μελέτης** Επικαιροποίησης του Ρυθμιστικού Σχεδίου Θεσσαλονίκης (Α Στάδιο 2008) σχετικά με τον πληθυσμό, την οικιστική ανάπτυξη, την οικονομία, τις μεταφορές, το περιβάλλον κ.ά.
- **Παραδείγματα Στρατηγικών Σχεδίων** διαφόρων μητροπολιτικών περιοχών. Συγκεκριμένα περιλαμβάνονται τα κείμενα των στρατηγικών σχεδίων του Λονδίνου, της Βαρκελώνης, της Πράγας και του Portland.
- **Διάφορα άρθρα και βιβλιογραφικές πηγές** σε θέματα χωροταξίας, πρόσβαση σε ηλεκτρονικά περιοδικά κ.ά.

A4. Στην περιοχή περιεχομένων «**Sites Στρατηγικών Σχεδίων**» δίνεται η δυνατότητα πρόσβασης στους ενεργούς ιστότοπους των στρατηγικών σχεδίων των μητροπολιτικών περιοχών του Λονδίνου, της Βαρκελώνης, της Πράγας και του Portland, καθώς και στην **Ηλεκτρονική Έκθεση Φοιτητικών Εργασιών της περιόδου 2009-2010**.

B. Συμπληρωματικό βιβλιογραφικό υλικό

Βασικό εκπαιδευτικό βοήθημα που θα διανεμηθεί μέσω του ΕΥΔΟΞΟΣ είναι το βιβλίο Γ. Καυκαλάς, Λ. Λαμπριανίδης, Ν. Παπαμίχος (επιμέλεια) 2008 *Η Θεσσαλονίκη στο μεταίχμιο: η πόλη από τη σκοπιά των αλλαγών*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις ΚΡΙΤΙΚΗ.

Εναλλακτικά προτείνεται και το βιβλίο Ε. Ανδρικοπούλου, Α. Γιαννακού, Γ. Καυκαλάς και Μ. Πιτσιάβα, 2007, *Πόλη και πολεοδομικές πρακτικές για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις ΚΡΙΤΙΚΗ ειδικά για τα παραδείγματα στρατηγικού σχεδιασμού στα κεφάλαια 11 και 12.

Θα χρησιμοποιηθούν επίσης κατά περίπτωση συμπληρωματικές βιβλιογραφικές πηγές και σχετικά κείμενα που θα προταθούν από τους διδάσκοντες ή θα εντοπιστούν από τις φοιτητικές ομάδες.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Θα δοθούν οδηγίες για τη σωστή χρήση της βιβλιογραφίας και των δευτερογενών πηγών για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας και την αποφυγή της λογοκλοπής.

Γ. Επικοινωνία και πρόσβαση

Εκτός από τα παραπάνω η διάρθρωση του μαθήματος στο blackboard περιλαμβάνει επίσης:

- **ανακοινώσεις** και γενικές **πληροφορίες** για το μάθημα
- **πρόγραμμα** των μαθημάτων (θα ανανεώνεται αν υπάρχουν αλλαγές)
- **φυλλάδια** αναλυτικών **οδηγιών** για την εκπόνηση του θέματος
- πληροφορίες σχετικά με τις **εργασίες** που εκπονούν οι ομάδες (συγκρότηση των ομάδων, συναντήσεις με τους διδάσκοντες, κ.ά.), ενώ στη θέση αυτή **θα κατατεθούν ηλεκτρονικά και οι εργασίες** που θα παραδώσουν οι ομάδες
- **πληροφορίες** για τους διδάσκοντες και τις δυνατότητες **επικοινωνίας**.

Η πρόσβαση των φοιτητών/τριών που δήλωσαν το μάθημα και περιλαμβάνονται στον κατάλογο της Γραμματείας γίνεται με βάση τα πανεπιστημιακά τους e-mail και με τους ατομικούς κωδικούς που χορηγεί η υπηρεσία ηλεκτρονικών μαθημάτων του blackboard. Παρακαλούνται οι φοιτητές να παρακολουθούν συστηματικά το πανεπιστημιακό τους e-mail επειδή μέσω αυτού θα σταλεί ο κωδικός πρόσβασης αλλά και θα γίνεται η επικοινωνία με τους διδάσκοντες κατά τη διάρκεια των μαθημάτων.

Δ. Προγραμματισμένες συναντήσεις με τη διδακτική ομάδα

Προβλέπονται **τέσσερις χωριστές συναντήσεις με κάθε ομάδα**, δύο κατά τη διάρκεια του πρώτου και δύο κατά τη διάρκεια του δεύτερου μέρους με σκοπό να βοηθήσουν τις ομάδες τόσο στην αναλυτική επεξεργασία του θέματος (στο πρώτο μέρος) όσο και στην επεξεργασία των προτάσεων (δεύτερο μέρος). Οι συναντήσεις αποτελούν προϋπόθεση της ολοκλήρωσης και παράδοσης του θέματος και κανονίζονται με κάθε ομάδα χωριστά στις ώρες διορθώσεων του εργαστηρίου ή/και στις ώρες γραφείου της διδακτικής ομάδας.

8

Συγκρότηση ομάδων και επιλογές θεμάτων

Η επεξεργασία του θέματος γίνεται από ομάδες των 2-3 ατόμων.

Οι φοιτητικές ομάδες θα επιλέξουν και θα επεξεργαστούν θέματα που κατανέμονται στους βασικούς τομείς:

- ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ,
- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ,
- ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ,
- ΦΥΣΙΚΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ,
- ΕΙΔΙΚΑ ΑΣΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.

Κάθε ομάδα δηλώνει σε ειδική φόρμα, που είναι διαθέσιμη στη θέση «Εργασίες» στο blackboard, τη σειρά προτίμησης των θεμάτων (με 1 η πρώτη προτίμηση και 27 η τελευταία), επιλέγοντας ελεύθερα όλα τα θέματα χωρίς να ακολουθεί απαραίτητα τη σειρά των τομέων.

Η συμπληρωμένη φόρμα με τις προτιμήσεις των ομάδων υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω του blackboard, ακολουθώντας τις σχετικές οδηγίες, μέχρι την [Παρασκευή 25 Οκτωβρίου](#). Εφόσον συνεχίσουν να υπάρχουν τα προβλήματα λειτουργίας του blackboard, η συμπληρωμένη φόρμα θα παραδοθεί εκτυπωμένη στο μάθημα της 25^{ης} Οκτωβρίου.

Η οριστική κατανομή των θεμάτων στις ομάδες θα γίνει από τη διδακτική ομάδα και θα αναρτηθεί στο blackboard.

Κατάλογος θεμάτων και φόρμα επιλογής

Βήματα για τη συμπλήρωση του καταλόγου:

- α)** Συμπληρώστε το ονοματεπώνυμο και ΑΜ των μελών της ομάδας (2-3 άτομα)
β) Δηλώστε (στη θέση αριστερά από τον τίτλο του θέματος) τη σειρά προτίμησης με αριθμούς από το 1 έως και το 27 σε όλα τα θέματα (με 1 η πρώτη προτίμηση και 27 η τελευταία)
γ) Αλλάξτε τον τίτλο του αρχείου βάζοντας τα επώνυμα μόνον των μελών της ομάδας (αλφαβητικά) και **δ)** Στείλτε το αρχείο μέσω του blackboard

2Σ6 02 Εργαστήριο Χωροταξικού Σχεδιασμού: Μητροπολιτική Περιοχή Θεσσαλονίκης,		
Ονοματεπώνυμο και ΑΜ των μελών της ομάδας		
A. ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΑΤΟΙΚΙΑ		
Σειρά προτίμησης		Δίκτυο οικισμών και περιαστική εξάπλωση (ανατολική και δυτική περιοχή)
		Διαφοροποίηση των περιοχών κατοικίας εντός του ΠΣΘ (παλαιότητα, όροι δόμησης, κλπ.)
		Διαφοροποίηση των περιοχών κατοικίας στην περιαστική ζώνη
		Δορυφορικοί οικισμοί στην περιαστική ζώνη
		Εστίες υποβάθμισης (εγκαταλειμμένα κτίρια, άδεια οικοπέδα, υποβαθμισμένες περιοχές)
B. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		
Σειρά προτίμησης		Πρωτογενής τομέας (γεωργία, κτηνοτροφία, αλιεία, ορυχεία)
		Δευτερογενής, τομέας (βιοτεχνία, βιομηχανία)
		Τριτογενής τομέας: εμπορικά κέντρα εντός και εκτός ιστού
		Τριτογενής τομέας: τουρισμός
		Τριτογενής τομέας: η διάχυση στην περιαστική ζώνη (εμπόριο, εκπαίδευση, υγεία, κλπ.)
	Τριτογενής τομέας: δραστηριότητες αναψυχής εντός και εκτός πολεοδομικού ιστού	
Γ. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ		
Σειρά προτίμησης		Δημόσια Μέσα Μεταφοράς
		Ήπιες μορφές μετακίνησης
		Συστήματα μεταφορών και υπερτοπικοί κόμβοι (Λιμάνι, Αεροδρόμιο, ΚΤΕΛ, ΟΣΕ)
		Δίκτυα υποδομών (ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, ύδρευση, αποχέτευση)
		Χώροι Έρευνας και Εκπαίδευσης
	Χώροι υγείας-πρόνοιας	
Δ. ΦΥΣΙΚΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ		
Σειρά προτίμησης		Φυσικό περιβάλλον (υγροβιότοποι, δάση, τοπίο)
		Πολιτισμός και πολιτιστική κληρονομιά
		Θαλάσσιο μέτωπο (προβλήτες, δραστηριότητες, προσβάσεις)
		Αστικό περιβάλλον (ρύπανση: αισθητική, ηχητική, ατμοσφαιρική)
	Επεξεργασία αποβλήτων (βιολογικοί καθαρισμοί, χωματερές)	
E. ΕΙΔΙΚΑ ΑΣΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ		
Σειρά προτίμησης		Κοινωνικά προβλήματα (μετανάστες, άστεγοι, ειδικές ομάδες, κλπ.)
		Δημόσιοι χώροι (φωτισμός, εξοπλισμός, πάρκα, πλατείες, πεζοδρόμια, κλπ.)
		Ο ρυθμός λειτουργίας της πόλης (ωράρια, ώρες αιχμής, τροφοδοσία, κλπ.)
		Διοικητική δομή και μητροπολιτική διακυβέρνηση (αυτοδιοίκηση, διοίκηση)
	Το οικολογικό αποτύπωμα της πόλης	